

Verslag van de Adviescommissie grondrechten en functie-uitoefening ambtenaren over het verslagjaar 2010

Verslag van werkzaamheden

1. Inleiding

Bij Koninklijk Besluit van 13 oktober 1992, Staatsblad 1992, 565, werd de Adviescommissie grondrechten en functie-uitoefening ambtenaren in het leven geroepen. Deze commissie kreeg enerzijds tot taak het bevoegd gezag van advies te dienen over het voornemen een disciplinaire straf op te leggen als bedoeld in artikel 82a van het Algemeen Rijksambtenarenreglement (hierna: ARAR), artikel 117a van het Ambtenarenreglement Staten-Generaal (hierna: ARSG) of artikel 55a van het Arbeidsovereenkomstenbesluit (hierna: AOB). Deze artikelen betreffen het opleggen van een disciplinaire straf wegens het openbaren van gedachten of gevoelens of de uitoefening van het recht tot vereniging, tot vergadering en tot betoging in strijd met het bepaalde in artikel 125a, eerste lid, van de Ambtenarenwet. De bevoegdheid tot advisering over voornemens om vanwege de overtreding van deze bepaling een disciplinaire straf op te leggen, is naderhand uitgebreid tot de sector Politie. Voor deze sector is deze bevoegdheid neergelegd in artikel 80 van het Besluit algemene rechtspositie politie.

Anderzijds heeft de commissie tot taak de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, respectievelijk het bevoegd gezag, bedoeld in artikel 128 van het ARSG, van advies te dienen over een voornemen tot ontslagverlening als bedoeld in artikel 97b van het ARAR respectievelijk artikel 128 van het ARSG. Hierbij gaat het om voorgenomen ontslagen van ambtenaren die een vertrouwensfunctie vervullen als bedoeld in artikel 1, eerste lid onder a, van de Wet veiligheidsonderzoeken, en uit die functie moesten worden ontheven vanwege de intrekking van hun verklaring van geen bezwaar als bedoeld in artikel 1, eerste lid, onder b, van deze wet. Ingevolge artikel 120 van het Burgerlijk Ambtenarenreglement Defensie worden thans ook voornemens om burgerambtenaren van het ministerie van Defensie om de zojuist genoemde reden te ontslaan, ter advisering aan de commissie voorgelegd.

2. Samenstelling en ondersteuning van de commissie

Bij besluit van 9 november 2004, Staatscourant 2004, nr. 230, zijn in de commissie (her)benoemd voor de duur van zes jaar:

De heer prof. mr. J. de Ruiter als lid, tevens voorzitter;

De heer prof. mr. A.W. Heringa als lid, tevens plaatsvervangend voorzitter;

Mevrouw prof. mr. J.E. Goldschmidt als lid;

De heer mr. B.L.J. Ahlers als lid;

De heer prof. mr. E.A. Alkema als lid;

De heer prof. drs. E. van Thijn als lid met bijzondere deskundigheid in politieaangelegenheden;

De heer dr. J.S. Timmer als lid met bijzondere deskundigheid in politieaangelegenheden;

Mevrouw prof. mr. I.C. van der Vlies als plaatsvervangend lid;

De heer mr. F.J.M. Akkerman als plaatsvervangend lid.

De benoemingstermijn van de bovengenoemde (plaatsvervangende) leden van de commissie eindigde op 8 november 2010. Een nieuw benoemingsbesluit was op dat moment niet op korte termijn te verwachten, omdat de werving en selectie van de te (her)benoemen leden van de commissie diende te geschieden volgens een nieuwe procedure die nog in voorbereiding was. Wel stond op dat moment al vast dat de voorzitter van de commissie, de heer prof. mr. J. de Ruiter, vanwege zijn leeftijd niet in aanmerking wenste te komen voor herbenoeming. Ter gelegenheid van zijn afscheid als voorzitter van de commissie heeft op 24 november 2010 een symposium plaatsgevonden over de vrijheid van meningsuiting van ambtenaren. Een verslag van dit symposium is als bijlage gevoegd bij dit jaarverslag. Overigens heeft de heer De Ruiter nog niet definitief afscheid genomen als voorzitter van de commissie, omdat de zittende leden van de commissie de lopende adviesaanvragen blijven behandelen in afwachting van de benoeming van de nieuwe leden. Bij e-mailbericht van 3 januari 2011 heeft het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties hiervoor uitdrukkelijk toestemming verleend.

Verslag van de Adviescommissie grondrechten en functie-uitoefening ambtenaren over het verslagjaar 2010

In het verslagjaar was mevrouw mr. M.J.W. Drent secretaris en de heer mr. dr. C.F. Sparrius plaatsvervangend secretaris van de commissie. De commissie werd in dit jaar verder bijgestaan door de administratief-juridisch medewerker mevrouw R.J.R. Molier-Heijmans.

3. Aantal en onderwerp van de adviesaanvragen en strekking en opvolging van de adviezen

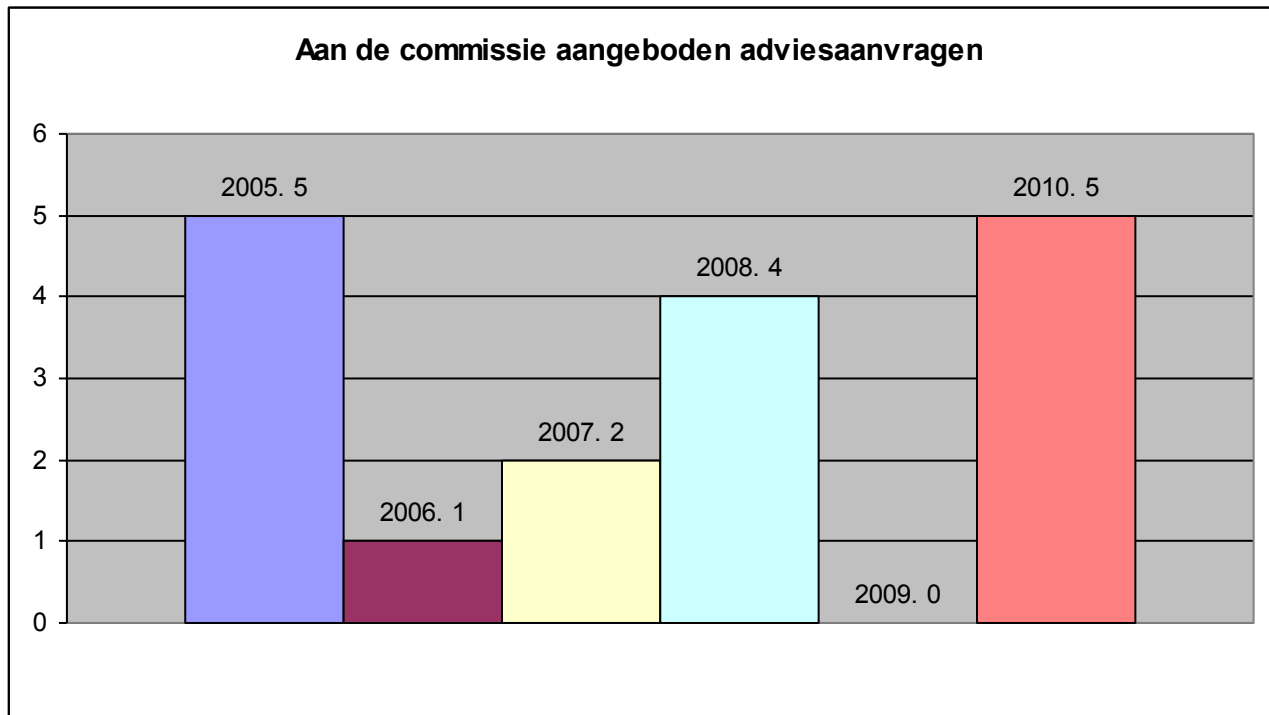
In het verslagjaar heeft de commissie vijf adviesaanvragen in behandeling genomen. Deze adviesaanvragen waren alle afkomstig van de Minister respectievelijk de Staatssecretaris van Defensie en betroffen voorgenomen ontslagen van burgerambtenaren van het ministerie van Defensie die moesten worden ontheven uit hun vertrouwensfunctie omdat de daarvoor benodigde verklaring van geen bezwaar niet werd afgegeven of was ingetrokken. Eén adviesaanvraag betrof het niet voortzetten van de tijdelijke aanstelling van een burgerambtenaar aan wie de afgifte van de verklaring van geen bezwaar die zij nodig had voor de uitoefening van haar vertrouwensfunctie was geweigerd. De vier overige adviesaanvragen betroffen ontslagen met toepassing van artikel 125e, tweede lid, van de Ambtenarenwet, van burgerambtenaren in vaste dienst van wie de verklaring van geen bezwaar die zij nodig hadden voor de uitoefening van hun vertrouwensfunctie was ingetrokken.

De commissie heeft in geen van de vijf bovengenoemde gevallen beletselen aanwezig geacht om uitvoering te geven aan het voornemen de aanstelling van de ambtenaar niet voort te zetten, respectievelijk de ambtenaar te ontslaan. In vier van de vijf gevallen was doorslaggevend voor dit oordeel dat de ambtenaar al gedurende een periode van zes maanden door het Dienstencentrum Externe Bemiddeling Defensiepersoneel was begeleid bij het betreden van de externe arbeidsmarkt of dat tijdens de hoorzitting werd toegezegd dat de ambtenaar alsnog gedurende deze periode in aanmerking zou worden gebracht voor deze begeleiding, alvorens hij zou worden ontslagen. Het vijfde geval betrof een ambtenaar met een leidinggevende functie die geen gebruik had gemaakt van de hem aangeboden begeleiding door het Dienstencentrum Externe Bemiddeling Defensiepersoneel, omdat hij zichzelf in staat achtte op eigen kracht een vervangende functie op de externe arbeidsmarkt te verwerven. In al deze gevallen heeft de commissie bij de beoordeling van de zorgvuldigheid van het voorgenomen ontslag de nadruk gelegd op de inspanningen die waren of nog zouden worden geleverd voor de herplaatsing van de ambtenaar op de externe arbeidsmarkt, omdat een onderzoek naar de mogelijkheden om de ambtenaar binnen het ministerie van Defensie te herplaatsen in een functie die geen vertrouwensfunctie is, zonder resultaat was gebleven. Dergelijke functies zijn nauwelijks meer aanwezig bij het ministerie van Defensie, omdat vrijwel alle burgerfuncties bij dit ministerie, evenals alle militaire functies, zijn aangewezen als vertrouwensfuncties. De adviezen die de commissie heeft uitgebracht naar aanleiding van de in het verslagjaar in behandeling genomen adviesaanvragen zijn alle volledig opgevolgd.

4. Analyse van aantallen en doorlooptijden over de jaren 2005 tot en met 2010

Het aantal adviesaanvragen dat per jaar ter behandeling wordt aangeboden aan de commissie, vertoont een sterk fluctuerend beeld. Na een abrupte daling in 2006 is in het aantal adviesaanvragen vanaf 2007 een stijgende lijn te onderkennen met een onderbreking in 2009, in welk jaar geen enkele adviesaanvraag is ingediend. In het verslagjaar is de stijgende lijn van het aantal adviesaanvragen voortgezet, waarmee dit aantal weer het niveau heeft bereikt van 2005. Aangezien in 2011 tot dusverre al twee adviesaanvragen zijn ingediend, wordt dit niveau in 2011 naar verwachting ten minste geëvenaard.

Verslag van de Adviescommissie grondrechten en functie-uitoefening ambtenaren
over het verslagjaar 2010

Over de jaren 2005 tot en met 2007 varieerde de doorlooptijd van een adviesaanvraag van 9 tot 23 weken en bedroeg deze gemiddeld ruim 14 weken. In 2008 heeft het secretariaat van de commissie zich ten doel gesteld de doorlooptijd van een adviesaanvraag te beperken tot de beslistermijn op een bezwaarschrift waarover een advies is uitgebracht door een commissie als bedoeld in artikel 7:13 van de Algemene wet bestuursrecht. Deze beslistermijn bedroeg destijds 10 weken en is met ingang van 1 oktober 2009 verlengd tot 12 weken.

Bij drie van de vijf adviesaanvragen die in het verslagjaar zijn ingediend, is de commissie erin geslaagd binnen deze termijn het gevraagde advies uit te brengen. De doorlooptijd van deze adviesaanvragen bedroeg respectievelijk 10, 10 en 12 weken. De doorlooptijd van de twee overige adviesaanvragen was aanzienlijk langer en bedroeg respectievelijk 30 en 22 weken. In deze beide gevallen had de ambtenaar kort voor het tijdstip van de geplande hoorzitting laten weten te zijn verhinderd deze zitting bij te wonen en achtte de commissie het noodzakelijk een nieuwe hoorzitting te beleggen om de ambtenaar alsnog in de gelegenheid te stellen te worden gehoord over zijn voorgenomen ontslag. Daarnaast is de doorlooptijd in deze beide gevallen ook beïnvloed door andere factoren. In het geval van de adviesaanvraag met een doorlooptijd van 30 weken, dat betrekking had op een tijdelijk aangestelde ambtenaar, heeft het ministerie van Defensie zich na afloop van de hoorzitting waarvoor deze ambtenaar zich had afgemeld, beraden over het doorzetten van de adviesaanvraag, gegeven de mogelijkheid de aanstelling van de ambtenaar te laten voortduren totdat deze van rechtswege is geëindigd. De duur van dit beraad bedroeg 17 weken. In het geval van de adviesaanvraag met een doorlooptijd van 22 weken heeft het expireren van de benoemingstermijn van de leden van de commissie de behandeling van de adviesaanvraag met negen weken vertraagd, doordat de tweede hoorzitting pas kon worden gepland nadat hiervoor toestemming was verkregen van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. Geabstraheerd van deze vertragende factoren, heeft de behandeling van de beide adviesaanvragen waarover tweemaal een hoorzitting moest worden belegd, 13 weken geduurd.